

Dames en heren,

Voorzitter, collega-gemeenteraadsleden, collegeleden en natuurlijk de mensen thuis. Namens Samen Verder mag ik als fractieleider voor het eerst de beschouwingen voor het jaar 2024 uitspreken.

Vanavond wordt de koers uitgezet voor de komende jaren in een heldere begroting die voor ons ligt. Ik bedank de ambtenaren die lang bezig zijn geweest met het maken van deze begroting. En natuurlijk een compliment voor de mooie tekeningen van al onze kernen.

Namens de fractie van Samen Verder sta ik tijdens deze beschouwing stil bij de punten 'onderwijs', 'MOB', 'Wonen', '(sport) accommodaties', 'vergroening', 'energie', 'buitengebied', 'Sociaal Domein', 'speeltuinen' en 'verkeer en veiligheid'.

In al deze punten zul je zien dat Samen Verder leefbaarheid in de kernen hoog in het vaandel heeft staan. Juist omdat we zo'n mooie grote uitgestrekte plattelandsgemeente zijn is het belangrijk om al deze 16 mooie dorpen te koesteren.

We hebben de afgelopen periode namelijk gezien dat om diverse redenen de leefbaarheid in de kleine kernen onder druk kan komen te staan, wat wij willen is bestaanszekerheid in ieder dorp.

Laten we beginnen bij onderwijs.

We hebben te maken gehad met sluitingen van basisscholen. Samen Verder heeft zich hard gemaakt om dit te voorkomen. Dit hebben we onlangs nog laten zien door een motie voor te leggen betreffende Buggenum. Maar we zijn er nog niet. Het aankomende huisvestingsplan scholen laat zien dat er nog veel moet gebeuren om onze scholen toekomstbestendig te maken, voor iedere kern. Daarnaast zijn we hard bezig met Ursula, ook daar gaat huisvesting een belangrijk punt zijn. We roepen het college dan ook op om hier voortvarend mee aan de slag te gaan, het rapport tijdig te presenteren, om voor alle leerlingen in Leudal goed onderwijs te kunnen bieden.

MOB

Het Mens Ontwikkel Bedrijf heeft mooie ontwikkelingen doorgemaakt het afgelopen jaar. En wat goed dat de gemeente in deze de regie in eigen beheer heeft. Niet altijd is een samenwerkingsverband namelijk helpend. Voor de komende periode willen we het college oproepen om door te gaan met de ontwikkeling van het MOB. Denk aan meer divers aanbod

van werkzaamheden en het MOB meer en beter onder de aandacht brengen bij al onze mooie bedrijven en instellingen in Leudal.

Verder zien we graag een intensievere/ meer integrale samenwerking met zorg, voorliggend veld. Denk hierbij aan samenwerking in de Zorgboulevard. We willen voorkomen dat kinderen, jongeren en volwassenen stagneren in hun ontwikkeling. Voorkomen dat mensen niet deel kunnen nemen aan de arbeidsmarkt/ maatschappij en voorkomen dat mensen in de schulden raken.

Belangrijk hierbij is vroeg signalering bij kinderen, en tijdige inzet van hulp en ondersteuning voor jongeren en volwassenen.

Wonen

Iedereen weet dat er een chronisch tekort aan woningen is. Zo ook in Leudal. In het coalitieakkoord is dan ook gesproken over versneld zorgen dat er gebouwd kan worden. Dit moeten we ook blijven doen. Ondanks dat we natuurlijk niet zelf bouwen en we op diverse plekken, ook in kleine kernen als bv. Heibloem mondesmaat nieuwe woningen erbij zien komen, er een versnellingsagenda is etc etc., zien we ook dat er nog veel meer nodig is. Wij roepen het college dan ook op om te kijken waar er meer maatwerk toegepast kan worden om de mogelijkheden tot bouwen te versnellen. Projectontwikkelaars 1 project laten maken van diverse kernen. Kijken naar mogelijkheden in de kernrandzones of misschien wel buitengebied. Parkeernormen op maat aanpassen.

We zijn het er volgens mij allemaal over eens dat jong en oud een mooie plek verdient om in Leudal te wonen. Nu zorgen dat we met de inzichten en de realiteit van nu niet onnodig vertragen door beleid.

En dan de (Sport)accommodaties, Ontmoetingsplekken

Nog niet zo lang geleden, zeker toen de energieprijzen de pan uit rezen, kwam de ene na de andere accommodatie naar de gemeente om hulp vragen. Gelukkig is er samen met de gemeenschapshuizen per kern nu gekeken naar wat er nu echt nodig en mogelijk is. Wat is het doel per kern voor een ontmoetingsplek en wat is daar voor nodig. Super!

Echter nu wordt het tijd om ook door te pakken. We roepen het college dan ook op om na deze onderzoeken nu ook echt concreet de ontmoetingsplekken toekomstbestendig te gaan maken samen met de inwoners van de kernen. Om de leefbaarheid in de kernen te stimuleren. Maar ook te verduurzamen, niet alleen om de hoge kosten te voorkomen maar ook om een voorbeeld te zijn in deze mooie groene gemeente. We stellen hier dan ook graag geld voor beschikbaar.

En als we het dan toch over verduurzamen hebben;

Graag ziet Samen Verder dat we pleinen in de kernen en bij scholen vergroenen. Geen grote bestrakte oppervlaktes meer, maar gezondere, groenere inpassingen. Natuurlijk rekening houdend met de activiteiten en evenementen die ook op die plekken doorgang moeten blijven vinden.

Daarnaast kan Leudal ook meer gaan doen betreffende eigen energie. Denk aan batterijopslag, een lokale energiegemeenschap organiseren, we hebben groen gas en windmolens genoeg. In sommige stukjes Leudal al te veel misschien. We kunnen op die manier energie voor onze burgers goedkoper maken wat weer ten goede komt voor de sociale bestaanszekerheid in Leudal. We roepen het college op hier ook mee aan de slag te

gaan. Te investeren in energie wat ook met de Essent gelden/reserves zou mogen. De energietransitie was is en blijft voor Samen Verder een speerpunt.

Ook ons buitengebied gaat grote veranderingen tegemoet. We zien daar waar er eerst primair agrariërs in het buitengebied waren steeds meer diversiteit. Denk aan wonen, andere bedrijvigheid als, zorg, recreatie en ga maar door. En wellicht wel het meest belangrijke onze mooie natuur. We moeten er goed voor zorgen dat dit in goede harmonie blijft gaan. Soms is de regelgeving zeer ingewikkeld, maar we willen het college oproepen om ook hier meer op maat naar de inwoners te luisteren. Waardoor er wellicht dan maar niet een paar meter van een oude loods gesloopt hoeft te worden of er wel een verandering in bestemming kan zijn. Maar vooral kijkend naar de locatie en mogelijkheden en niet te veel naar de onmogelijkheden. Kijk mee met onze burgers en ondernemers naar wat er nodig is om wellicht nog wel iets te kunnen. En natuurlijk blijft ook 'nee' een antwoord, maar dan wel in overleg en onderbouwd. Met de komst van de omgevingswet (die er nu echt lijkt te komen) is dit een uitgelezen moment om keuzes te maken. Ook keuzes om een sloopregeling in het leven te roepen, we hebben nou eenmaal te maken met een veranderende agrarische sector en een natuur die geholpen moet worden wat beiden veel impact heeft op ons buitengebied.

Het Sociaal Domein,

Om de leefbaarheid in Leudal te versterken, om burgers te helpen waar ze het zelf even niet kunnen, of structurele zorg nodig hebben is een goed sociaal domein nodig. Iets wat we allemaal belangrijk vinden, maar ook iets waarvan we weten dat dit een grote kostenpost is. Wie zich echt in de zorg verdiept ziet dat we al jaren eenzelfde golfbeweging hebben van veranderingen in beleid gepaard gaande met bezuinigen. Ook al voor de decentralisatie. Maar echt de fundering veranderen om het sociaal domein toekomstbestendig te maken lijkt maar niet te lukken. En natuurlijk hebben we veel te maken met besluiten in de Den Haag, echter zie je dat iedere gemeente er zelf wel een eigen draai aan kan geven. Het is balanceren om de juiste zorg te geven aan iedereen die dat nodig heeft en om de financiën onder controle te houden. Daarnaast hebben we in het sociaal domein ook samenwerkingsverbanden, dat maakt het vaak groots en log. We zien dat Leudal goed beleid heeft liggen betreffende het sociale domein. Waarin staat dat lokaal en kleinschalig, menselijk en huiselijk, professioneel en effectief belangrijke punten zijn. Dat botst soms met wat er vanuit Den Haag en het samenwerkingsverband gebeurt. Om een klein concreet voorbeeld te noemen moet een inwoner van Leudal met schulden en eenmanszaak of bedrijf (dus vaak geen auto en geen geld) naar Schinnen om daar schuldhelpverlening te krijgen. Samen Verder roept het college dan ook op om nog meer te verbeteren waar dit kan. Denk aan samen met voorliggend veld mantelzorgers ondersteunen nu er meer druk op hen komt, integrale samenwerking (zoals eerder gezegd bv. de zorgboulevard), de Kansrijke Start omarmen, Praktijkondersteuners bij huisartsen, jeugdhulp en onderwijs meer met elkaar verbinden en ga zo maar door. Kijk ook hier naar wat wel kan of zoek naar wat er nodig is om te realiseren wat nodig is. De jeugd is immers onze toekomst!

De jeugd die ook graag in haar eigen kern uitgedaagd wil worden!

Samen Verder zet zich al lange tijd in voor goede speeltuinen in de dorpen. Ook essentieel voor de leefbaarheid in de dorpen. Samen met onze coalitiepartners hebben we een motie ingediend om geld vrij te maken voor het opstellen van een speeltuinenbeleid en de uitvoering daarvan. Gelukkig is dit er nu bijna en we vragen het college om hieraan ook snel uitvoering te geven. Niet alleen naar de gemeentelijke speeltuinen maar bv. ook stichtingen die mooie speeltuinen in onze gemeente hebben, denk aan Hunsel. Luister naar de inwoners, vooral de kinderen en zorg dat wanneer er zoals bijvoorbeeld in Heibloem gevraagd wordt om voetbal Goals, ook actief gehandeld gaat worden.

Om goed te wonen, spelen en ontwikkelen is ook verkeer en veiligheid een belangrijk thema. Voor ons is nog steeds het coalitie-programma hierbij leidend. Leudal is een grote gemeente met veel wegen. Maar ook nog een aantal gevaarlijke wegen. Denk bijvoorbeeld aan het vrachtverkeer in Ell, en nog een aantal dorpen. Wat kunnen we doen om deze te weren uit de dorpen. Maar ook wegen in het buitengebied, fietsende schooljeugd tussen het landbouwverkeer, onverlichte stukken en ga maar door. We roepen het college dan ook op om te handelen en de gevaarlijke punten op te lossen en te zorgen voor betere en veiligere fietsverbindingen.

De fietsbrug van Buggenum naar Roermond waar Samen Verder zich al tijden hard voor maakt is niet zomaar een brug. De fietsverbinding naar Roermond zal voor een groot deel van Leudal sterk verbeteren. Daarnaast heeft dit een positieve uitwerking op de ontwikkelingen op het hele gebied. Denk aan toerisme, aanpassen van de dijken, jongeren die werken in Roermond etc. We zien dan ook graag een uitwerking van het college tegemoet.

Voorzitter, ondanks dat er nog veel meer belangrijke punten zijn kom ik aan het einde van mijn betoog. De uitdagingen in Leudal waren en blijven groot. En om die uitdagingen goed aan te gaan zal er nog hard gewerkt moeten worden. Maar als ik kijk naar de inzet van inwoners en ook de gemeente heb ik daar alle vertrouwen in.

Om af te sluiten nog een aantal highlights voor het college:

Afval, veel over gezegd. Dus kort en krachtig, Samen Verder wil een wekelijkse ophaal voor PMD en een regeling dat inwoners bij de gemeente een kroonring kunnen aanvragen om de zakken aan op te hangen.

Samen Verder hoopt dat Leudal meer ten dienste van haar burgers en ondernemers komt te staan. Dit door ideeën / vergunningen van inwoners met meer aandacht te behandelen. Bij een 'Nee' maar ook bij 'Ja' de inwoner en ondernemer uit te nodigen om te kijken naar wat en hoe dan wel of verduidelijken waarom echt niet. En hierbij ook meer maatwerk i.p.v. afvinken. We roepen het college dan ook op om ervoor te zorgen dat regelgeving goede initiatieven niet onnodig remt.

We hebben ons huishoudboekje op orde en vinden dat komend jaar de voorgestelde verhoging OZB niet doorgevoerd hoeft te worden. Wel moeten we zorgen dat we de

financiën op orde houden want er komen grote dure projecten aan en jaren waarin we minder van het Rijk gaan ontvangen.

Tot slot zijn we in deze begroting trots op wat er is bereikt, en we kijken uit naar een positieve uitvoering van deze plannen in de toekomst.

Dank je wel.